

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 zlr. 45 kr., miesięcznie 1 zlr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 zlr. 30 kr., miesięcznie 1 zlr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Księstwa Naddunajskie. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Sprawy krajowe.

(List pasterski Arcybiskupa Medyolańskiego.)

Medyolan, 12. stycznia. Najprzewielebniejszy ksiądz Arcybiskup Medyolański Bartolomeo Carlo hrabia Romilli, wydał list pasterski do kleru swej diecezji, w którym wskazuje na wspomniane już w dawniejszych listach pasterskich niebezpieczeństwa, na które teraz wiara katolicka we Włoszech wystawiona przez propagandę protestancką; protestantyzm usiłuje oddawna nie tylko prozelitów sobie jednać, lecz głównie wymierzyć cios stanowczy w centrum społeczeństwa katolickiego; niebezpieczeństwa są przeto coraz groźniejsze, a snowa czujność coraz naglejsza. Opatrzność boska, gorliwość niewzruszonej stolicy apostołskiej, zbawienne współdziałanie rządów świeckich niweczyły od trzech wieków podobne usiłowania. (W. Z.)

Hiszpania.

(Urzędowa ogłoszenie śmierci nowonarodzonej Księżniczki. — Stan Noty hiszpańskiej.)

Madryt, 9. stycznia. Osobny dodatek do urzędowej Gazety madryckiej ogłosił wczoraj wiadomość o śmierci nowonarodzonej księżniczki. Książę i księżna Montpensier czekają, aż królowa wyzdrowieje, a potem udadzą się do królowej Maryi Amelii do Sewilli. Pan Turgot ma się lepiej. — Według dziennika „Commercio“ liczy Hiszpania obecnie 189 części gotowych a częścią w budowie będących okrętów wojennych.

(Stan zdrowia J. M. Królowej. — Oświadczenie lorda Howden w dzienniku „Galignanis Messenger“.)

Madryt, 9. stycznia. Jej Mość królowę nieuwiadomiono jeszcze o zgonie nowonarodzonej Infantki. Stan zdrowia Jej królewskiej Mości jest zresztą zaspokajający.

Chirurg wezwany z Paryża na żądanie pani Turgot przybył już do Madrytu. Sondował ranę, i ma przystąpić do wyciągnięcia kuli. Zresztą oświadczył, że rana nie jest zbyt niebezpieczna, a ambasador ma się już lepiej.

Lord Howden ogłasza w dzienniku „Galignanis Mess.“ następujące oświadczenie:

Rozeszła się pogłoska, że się wzbraniał przyjąć hrabiego Esterhazy przy nieszczęsnym pojedynku między markizem Turgot a panem Soulé, przy którym byłem sekundantem, za kolegę i to z przyczyn, które wyłożyłem w zelżywych wyrazach i w sposób ubliżający. Powód, dla którego nieprzyjąłem hrabiego Esterhazy, dotyczył się również innych członków ciała dyplomatycznego, gdyż dla przyczyn osobistych, których tu przytaczać niepotrzeba, podałem za warunek mego przyjęcia, że współsekundantem muszę mieć Francuza, i pewnie nie mogłem znaleźć godniejszego i przyjemniejszego, jak generała Callier. Z prawdziwą przyjemnością oświadczam, że między hrabią Esterhazy a mną zawsze istniały najlepsze stosunki. Nie miałem nigdy najmniejszego zamiaru powiedzieć coś uchybiającego jego osobie i cieszę się, że mam teraz sposobność wynurzyć mój przyjaźny sposób myślenia prosząc pana o umieszczenie tego listu“.

(Abld. W. Z.)

Anglia.

Usprawiedliwienie korporacji City na wniesione przeciw niemu liczne i ważne skargi zostało teraz ogłoszone i dowodzi, że wszelkie owe nadużycia City (cło od węgla, inne taksy lokalne, konieczne używanie pewnych, do dawniejszych korporacji City należących robotników okrętowych itp.) nie na dowolności urzędników City, lorda Majora, Aldermenów i t. d., lecz na starodawnych, wiekiem uświęconych prawach City się zasadzały, i że ze strony City uczyniono w najnowszych czasach bardzo wiele dla dobrowolnego usunięcia tych niedogodności.

Wywóz gotówki z Londynu wynosił w upłynionym roku 21,196.600 funt szterlingów, z tego 7,745.800 f. szt. w złocie, a reszta w srebrze. Z tej sumy wywieziono 5,923.300 f. szt. do Indyi, Chin i Mau-

ryclusu; 4,006.500 f. szt. do Australii i Nowej Zelandyi; 9,420.800 f. szt. na stały ład; — 1,080.200 f. szt. na morze śródziemne; 375.000 f. szt. do Indyi zachodnich; 286.000 f. szt. do Brezylji i 104.800 f. szt. do Afryki. Z wyjątkiem 530.600 f. szt. w srebrze, które wysłano na stały ład, wywieziono wszystkie srebro do Oryentu. (W. Z.)

Francya.

(Wykaz stanu banku. — Odwołanie francuzkich oficerów z Egiptu. — Dekret cesarski. — Wiadomości potoczne.)

Paryż, 13. stycznia. Dzisiejszy tygodniowy wykaz stanu banku okazuje znowu dalsze zmniejszenie zapasu gotówki i znaczne pomnożenie portefeullu, co wcale nie jest pomyslnym znakiem. Handel i przemysł podupada wszędzie, a katastrofy komercyalne zagrażają spekulantom. — Słychać znowu o pożyczce dwóch do trzech set milionów, którą rząd zaciągnąć chce w banku za wydaniem asygnacji skarbu (Bons du Tresor); w takim razie musiano by zaprowadzić koniecznie przymusowy kurs banknotów, ażeby zapas gotówki banku wystarczył na pokrycie potrzeb. Mówią także, że terażniejszy gubernator banku hrabia d'Argout ma podziękować, a p. Fould albo p. Pereire obejmie tę posadę.

Wspomniana wczoraj depeza o odwołaniu oficerów francuzkich z Egiptu wyjaśnia się tak dalece, iż rzeczywiście francuzki konsul generalny w Alexandryi rozkazał oficerom służącym w armii egipskiej wyjechać do Francji, jednak z powodów, które niemają nic wspólnego z powszechną polityką. Zdaje się, że wicekról niesprzyjający w ogóle Francuzom po upływie kontraktu wypowiedział im ostatecznie służbę i to w formie bardzo ubliżającej, poczem pułkownik artylerji Princeteau, z którym jedynie chciano zrobić wyjątek, także się podał do dymisji, a generalny konsul Sabatier oświadczył wicekrólowi bez ogródki że nie tylko oficerowie ale wszyscy podoficerowie francuzcy porzuca służbę egipską. Abbas Basza zdziwiony tem oświadczeniem, chciał tę rzecz naprawić, przyrzekając podwyższenie żołdu ale pogorszył tem tylko sprawę, a p. Sebatier nie cofnął swego rozkazu.

— 14. stycznia. Na mocy cesarskiego dekretu mają teraz bić także monetę pięciu-frankową w złocie. Na przyszłość ma też dziesięciu-frankowa moneta być większa niż ta, którą bito w r. 1848, a której już bardzo mało jest w obiegu. — To rozporządzenie wydano dla wzmagającego się braku srebra, które dla niedostatku zboża wyszło za granicę). — Cesarz przyjął deputację całego notaryatu Francji i zapewnił ją powtórnie, że o zniesieniu tej instytucji już niema mowy. — Dla poparcia obiegu pieniędzy papierowych, który dla politycznego przesilenia tak znacznie się zmniejszył, zamierza bank, jak słychać, wydawać odtąd większą ilość mniejszych banknotów na 200 i 100 franków. Ambasador zjednoczonych Stanów Ameryki północnej p. J. Y. Mason przybył do Paryża. (Zeit.)

(Przeгляд sily armii francuzkiej. — Wiadomości potoczne.)

Paryż, 13. stycznia. Dziennik „Pays“ zawiera przegląd armii francuzkiej, z którego się okazuje, że armia ta składa się obecnie z 7 marszałków, 80 generałów dywizji i 160 generałów brygady, 560 jeneralnych oficerów sztabowych, 100 pułków piechoty po 3 bataliony, 20 batalionów strzelców, 3 pułków zuawów, 2 pułków legii cudzoziemców, 3 batalionów strzelców i 3 pułków piechoty afrykańskiej; kawalerya obejmuje 12 rezerwowych, 20 liniowych i 20 lekkich pułków o 300 szwadronach. Artylerja liczy 14 pułków po 16 baterji z 360 działami nielicząc parków artylerji, a przeto według zdania dziennika „Pays“ może Francya zmobilizować 300.000 ludzi i 60.000 koni.

— W Tuileryach będą się odbywać bale kostiumowe, na których damy wystąpią w ubiorze wieków Ludwika XIV. i XV.; a panowie w uniformach gwardji francuzkich i muszkietarów.

— Z Tulonu donoszą z d. 11. b. m., że wysłana dla wzmocnienia eskadry francuzkiej w Lewancie parowa fregata „Vauban“ opuściła port i odplynęła do Konstantynopola.

— Prośby o wsparcie do Cesarza i Cesarzowej tak mocno się mnożą, że musiano ogłosić urzędownie, ażeby odtąd dla niedostateczności funduszów na ten cel przeznaczonych podania takie przesłano prefektom. (W. Z.)

(Rozkaz ministra marynarki. — Subskrypcye na założenie pomnika.)

Paryż, 14. stycznia. „Phare de la Manche“ donosi, że do Cherbourg nadszedł rozkaz ministra marynarki, ażeby ile możności przyspieszono budowę nowego okrętu liniowego „Tilsit“ o 90 dia-

łach tak, izby w kwietniu mógł być spuszczone z warsztatu, a w czerwcu mógł wypłynąć na morze. Dlatego nakazano, ażeby także w niedziele i święta nieprzerwywano roboty. Ten sam rozkaz nakazuje niezwłoczną nadzwyczajną rekrutację majtków.

Z otwartych w mieście Puy w departamencie Loiry subskrypcji na założenie pomnika ku czci N. P. Maryi na skale Corneille, wpłynęła dotychczas suma 108.689 franków. (Abbl. W. Z.)

Włochy.

(Rozporządzenie Jego królewicz. Mości panującego księcia Modeny.)

Modena, 7. stycznia. Dziennik *Mesagg. di Modena* ogłasza następujące rozporządzenie Jego królewicz. Mości panującego księcia:

„My Franciszek V. itd. itd.

Chcąc wszystkie wydane dotąd rozporządzenia przeszkadzające nieprzyjaciółom porządku publicznego naruszać w jakikolwiek sposób bezpieczeństwo państwa na jedną ustawę zredukować i uzupełnić, a nadto mając zamiar zapobiedz zapomocą spiesniejszej i sprężystszej procedury sądowej, jako-też przez zaostrzenie kar w niektórych wypadkach powtarzającym się zbyt często takim zbrodniom, które pociągają za sobą największą szkodę dla osób i majątku Naszych poddanych;

uchwalamy do dalszego rozporządzenia co następuje:

1) Wszystkie indywidua dopuszczające się zbrodni wymienionych w 1. i 2. artykule edyktu Naszego z 17. marca 1853 mają być sądzone przez ustanowioną z rozkazu Naszego i dla całego państwa ważną komisję wojskową. Do tej kategorii należy każdy: a) Kto puszcza w obieg rękopisma, druki lub ryciny nieprzyjazne prawowitemu rządowi. b) Kto w państwie rozszerza rewolucyjne odezwy lub asygnacje, pożyczki dla zakładania zakazanych towarzystw lub zbierania kapitałów na takie cele. c) Kto wymienione pod a) i b) przedmioty w zamiarze nieprzyjaznym Naszej udzielnej władzy zatrzymuje i przechowuje.

2) W taki sam sposób mają być sądzeni także wymienieni w artykułach 4, 5, 6 i 7 wyżej wspomnianego edyktu zbrodniarze.

3) Wyrokowi komisji wojskowej podlegają dalej: a) Napady i wtargnięcia z bronią i bez broni; b) wszelkie usiłowania tego rodzaju; c) zabójstwo i zranienie wydarzające się przy takich sposobnościach.

4) Przed komisją wojskową mają być nadto stawieni: a) Indywidua złej reputacji połączone w zbrojną bandę tak za zbrodnie popełnione przez całą bandę jakoteż przez któregokolwiek z jej członków na osobie lub majątku poddanych Naszych; b) zbrodniarze wymienieni w Naszej uchwale z 15. września 1849; c) wszyscy ci, którzy wbrew Naszej uchwale z 2go listopada 1851 posiadają broń palną.

5) Wymienione w 1. i 2gim artykule zbrodnie mają być karane podług istniejących obecnie postanowień z wyjątkiem tych, o których wspomina punkt c) artykułu 1go; dla tych niemoże być zasądzona ani mniejsza kara od pięcioletniej, ani większa nad 20letnią robotę przymusową.

6) Indywidua winne zbrodni napadu lub wtargnięcia będą karane śmiercią, jeżeli zbrodnia taka została popełniona a) z bronią w ręku; b) w masce i z odznakami władzy publicznej, a c) w połączeniu z postrachem i zniewagą. Gdyby zaś niezachodziły takie okoliczności, ma być tylko herszt karany śmiercią, inni zaś współwinowajce dożywotnią robotą przymusową.

7) Gdyby przy wymienionych w poprzednim artykule zbrodniach wydarzyły się zranienia lub zabójstwo, będzie również zasądzona kara śmierci.

8) Jeżeli zaś zranienie jest lekkie tylko, podpada tylko herszt karze śmierci, inni zaś dożywotniej robocie przymusowej.

9) Jeżeliby niewydarzyło się żadne zranienie, podpadnie herszt dożywotniej, inni zaś 20-letniej robocie przymusowej.

10) Każdy stojący na czele uzbrojonej bandy ma być za tę samą okoliczność skazany na 20-letnią, a jego współnicy na 5—10-letnią robotę przymusową.

11., 12., 13., 14) Wszelkie procesa tego rodzaju mają być wytoczone przez władze sądowe tego miejsca, gdzie zbrodnia popełniona została, a po ukończeniu ich odnośne dokumenta odesłane do wyżej wspomnianej komisji wojskowej, która wyda wyrok, jeżeli w przedłożonych dokumentach znajdzie należyty powód do użycia wyznaczonych w tej ustawie postanowień karnych, w przeciwnym zaś razie odeszle proces napowrót przynależnej zwyczajnej władzy.

15) Ustanowione w Modenie i w Massa Naszym edyktem z 15. września 1849 komisje wojskowe mają być po ukończeniu bieżących jeszcze procesów natychmiast rozwiązane.

Naszym ministrom spraw zewnętrznych, łaski i sprawiedliwości i najwyższej komendzie wojskowej porucamy wykonanie tego rozporządzenia w przynależnych departamentach.

Dan w Modenie, w Naszym pałacu książęcym, 4go stycznia 1854. Franciszek. (A. B. W. Z.)

Niemce.

(Instrukcje do nadprezydentów. — Izby.)

Berlin, 15. stycznia. Aby usunąć na przyszłość wszelkie niedogodności, jakie zachodziły w roku 1850 podczas mobilizowania armii, otrzymali w ostatnich czasach wszyscy nadprezydenci stanowcze instrukcje od rządu, jak mają na przyszłość postępować w podobnych przypadkach. Okoliczność ta wywołała zapewne ową po-

głoskę, że Prusy mobilizują teraz swoją armię, o czem jednakże, jak nas zapewniono z wiarogodnego źródła, niemyślano dotąd wcale.

Dziennik *Zeit* potwierdza, że izby oświadczyły się z jednomyślną pochwałą za projektem względem nabycia zatoki wojennej u wybrzeży morza północnego, i że suma, którą Prusy mają zapłacić Oldenburgowi za odstąpienie terytorium, wynosi prawie pół miliona talarów.

(Spór kościelny w W. księstwie Badeńskim bliski załatwienia.)

Karlsruhe, 13. stycznia. Dziennik *Fr. P. Ztg.* donosi, że spór kościelny w Wielkiem księstwie Badeńskim skłania się ku pomyślnemu załatwieniu, a może już nawet w tej chwili został rozstrzygnięty; bliższych szczegółów jednak niepodaje w tym względzie.

(Uchwała sejmu związkowego.)

Frankfurt, 13. stycznia. Jednym z dalszych kroków przeprowadzanej ze strony Prus spółnie z kilku innymi państwami reorganizacji administracyjnego wydziału sejmu związkowego jest powzięta na dniu 1. grudnia r. z. uchwała sejmu związkowego względem rozdzielenia kosztów centralnej administracji związkowej między kasę kancelaryjną i matrykularną. Podług tej uchwały mają być płace urzędników kancelaryi związkowej, koszta druku dla zgromadzenia związkowego i komisji wojskowej i potrzeby kancelaryjne pokrywane z kasy kancelaryjnej, a wszystkie inne regularne wydatki administracyjne z kasy matrykularnej; płace zaś kwiescentów i pensjonowanych urzędników związku mają w połowie pokrywać obie kasy. Uchwała ta weszła z dniem 1. stycznia 1854 w moc obowiązującą. (A. B. W. Z.)

(Depesza telegraficzna.)

Berlin, 19. stycznia. Kapitułę orderu orła czarnego, która się miała odbyć wczoraj dla inwestytury Jego królewicz. Mości Następcy Tronu Sachsen-Meiningen, odłożono z powodu Jego słabości. (Lit. kor. austr.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 18. stycznia.)

Metal. austr. 5 $\frac{1}{2}$ 72 $\frac{3}{4}$; 4 $\frac{1}{2}$ 64 $\frac{3}{8}$. Akcje bank. — Sardyńskie — Hiszpańskie 38 $\frac{3}{4}$. 3 $\frac{1}{2}$ Wiedeń. — Losy z r. 1834 — 1839 r. —

(Kurs giełdy berlińskiej z 19. stycznia.)

Dobrowolna pożyczka 5 $\frac{1}{2}$ 99 $\frac{3}{4}$ p. 4 $\frac{1}{2}$ z r. 1850 99 $\frac{1}{2}$. 4 $\frac{1}{2}$ z r. 1852 99 $\frac{1}{2}$. 4 $\frac{1}{2}$ z r. 1853 98 $\frac{3}{4}$ p. Obligacje długu państwa 89 $\frac{3}{4}$. Akcje bank. 108 $\frac{1}{2}$ l. Pol. listy zastawne nowe 93 $\frac{3}{4}$; Pol. 500 l. 81; 300 l. — Frydrychodory 13 $\frac{1}{10}$. Inne złoto za 5 tal. 9. Austr. 5 $\frac{1}{2}$ met. — Austr. banknoty 82 $\frac{2}{3}$.

Rosya.

(Ukaz względem rekrutacji.)

Petersburg, 9. stycznia. Tutejszy dziennik rządowy ogłasza ukaz względem systemu rekrutacji. Zaprowadzona od czterech lat w dobrach cesarskich rekrutacja zapomocą losowania okazała się tak praktyczną, że nadal zaprowadzona będzie także w miastach i innych miejscach. Na prowincje bałtyckie i na mieszkańców izraelickich, tudzież na Besarabie i Transkaukazyę niemają się rozciągać te postanowienia; natomiast będą wydane i inne. Od 9. stycznia 1854 wypracowane być mają w przeciągu trzech miesięcy nowe rejestra Odnodworców i mieszkańców miejskich w prowincjach zachodnich. Dla przywrócenia równości z innymi wielko-rosyjskimi prowincjami mają wszyscy zaciągnięci do wojska odtąd dopiero po dwudziestu dwóch latach służby w gwardyi i po 25 latach służby w linii być uwolnieni od wojska. (Zeit.)

(Ciągłe uzbrajanie się Rosyi. — Siła armii rosyjskiej.)

Z **Petersburga** piszą do *Dresd. Jour.* pod dniem 6. b. m. Okoliczność ta, że zjednoczone angielsko-francuzkie floty otrzymały rozkaz wypłynąć na Czarne morze, wiadoma tu już od dawna, chociaż gabinet tutejszy nieotrzymał jeszcze ze strony zastępców Anglii i Francji urzędowego uwiadomienia w tym względzie. Śród takich stosunków jest usposobienie tutejsze ciągle nader wojenne i uzbrojenia odbywają się bez ustanku na wielką skalę i w widocznym zamiarze prowadzenia wielkiej wojny. Oprócz tego, co już uczyniono w tej mierze, zaczęto teraz w korpusach grenadyerów organizować bataliony rezerwy, postawiono na stopie wojennej korpus gwardyi z 27. stycznia i utworzono w Moskwie i okolicach tego miasta główną stację 150.000 wojska składającego się z starych, nieabsztytowanych jeszcze urlopników. Po dokonaniu będących w toku uzbrojeń ma być rozłożona armia rosyjska w następujący sposób: Armia operacyjna nad Dunajem będzie liczyć 200.000 ludzi; armia w Azji 100.000; w królestwie polskiem pozostanie 150.000 ludzi, a 100.000 ma być rozłożonych w prowincjach nadbałtyckich i w Finlandyi. — Wspomniona rezerwa pozostanie gotowa do dalszej dyspozycji w centrum państwa. Ani pułki kozackie ani milicje nie są objęte w powyższych liczbach. Dla ochrony wybrzeży bałtyckich nakoniec buduje się mnóstwo statków działowych. Na pokrycie kosztów uzbrojenia miano przezuaczyć znowu 60 milionów r. śr. w biletach bankowych, którato kwota, ponieważ zapas gotówki nagromadzonych w piwnicach tutejszej cytadeli wynosi 142 milion. r. śr., a znajdujące się w obiegu banknoty tylko 222 mil. r. śr., nietylko niezmierni stosunku 1 do 3 między zapasem gotówki i obiegiem banknotów ale nawet go niedosięży. (Abbl. W. Z.)

Księstwa Naddunajskie.

(Inspekcya forpocztów rosyjskich. — Fortyfikacje domów.)

Z **nad Dunaju** piszą pod dniem 12. stycznia do gazety powszechnej: Jenerał-leitnant hrabia d'Anrep odbył dnia 2. i 3. b. m.

osobiście inspekcję ces. rosyjskich forpocztów. Wojska nieobozują pod gołem niebem ale ustawione są wliczonych włościach małej Wołoszczyzny w formie łuka w oddaleniu sześciu mil przed Kalafatem. Tu i owdzie fortyfikują komendanci przednich straży kilka mocniejszych domów leżących nad gościńcem dla odparcia powtarzanych ataków wojska tureckiego. Na gościńcu wiodącym z Krajowy do „zełaznej bramy“ stoi lekka brygada dla zapobieżenia obejściu ostatecznego prawego skrzydła rosyjskiego ze strony Turków, a może wsparcia ataku na Kalafat. Jenerał Anrep przystępuje do tego ataku według wszelkich prawideł faktyki. Zdaje się, że Rosyane najsmprzód cernować będą dobrze oszańcowaną pozycję Turków i wytoczą przeciw niej działa ciężkiego kalibru, nim naczelnik da rozkaz do szturm. Życie żołnierza jest dla Rosyi w terażniejszym jej politycznym położeniu rzeczywiście tak drogie, że jenerałowie mądrze postępują szanując ile możności swoje wojsko. (Abbl. W. Z.)

(Walki pod Slatiną.)

Telegraficzna depesza z Bukaresztu z dnia 15. stycznia donosi o walkach pod Slatiną, że od dnia 6. do 10. codzień staczano bitwy, jednak bez znacznego rezultatu, gdyż Rosyane równie jak Turcy utrzymali swe stanowiska. Dnia 10. cofnęli się Turcy do oszańcowanego obozu pod Kalafatem, spostrzegłszy, że Rosyane z wszystkich stron ściągają posiłki. Potem zaszły tylko mniejsze potyczki, i to na kilku punktach. Między wojskami, które najwięcej ucierpiały, jest szczególnie jeden rosyjski pułk strzelców, który aż do nadejścia wojsk jenerała Belegarde wytrzymać musiał kilkakrotny atak Turków i prawie dziesiątą część swych żołnierzy stracił. Oddział kozaków zasłaniający skrzydło, poniósł także znaczne straty. (Ll.)

Turcyja.

(„Jour. de Const.“ o poruszeniach angielsko-francuskiej floty. — Memorandum do legacji.)

Journal de Constantinople z 4. b. m. pisze o poruszeniach angielsko-francuskiej floty co następuje:

„Powzięta w ostatnich czasach uchwała względem wysłania na Czarne morze dywizyi składającej się z paropływów flot zjednoczonych została w ten sposób zmodyfikowana, ażeby wszystkie okręta tych eskader wypłynęły na Czarne morze.

Wczoraj (3go b. m.) zrana opuścił oddział francuskich i angielskich okrętów liniowych zatokę Beikos; część jego popłynęła na Czarne morze, lecz musiała wkrótce dla niepomyślnego powietrza powrócić do Bosforu. Francuski okręt admirałski „Ville de Paris“, na którego pokładzie znajdował się admirał Hamelin, musiano holować aż do ujścia Bosforu za pomocą okrętu „Mogador“; deszcz i mgła niedozwoliły słyszeć sygnałów okrętu admirałskiego, zaczem otrzymał „Mogador“ rozkaz, przyłączyć się znowu do znajdujących się już na Czarnym morzu okrętów, które wczoraj o godzinie 4tej popołudniu stały wszystkie na kotwicach pod Bujuk-Liman. Dzisiaj zaś (4go) zrana nakazano wyruszyć także stojącym jeszcze w Beikos okrętom liniowym, i teraz znajdują się już obie eskadry a z niemi pięć tureckich paropływów wojennych: „Medjidje“, „Feizi-Bahri“, „Mohbiri-Surur“, „Saiki-Chadi“ i „Cheper“ na morzu Czarnem. — Każdy z tych paropływów ma 1000 żołnierzy na pokładzie.

Admirałicyja postąpiła na pokład każdego z francusko-angielskich okrętów na wyraźne żądanie jednego sternika i dragomana.

— Rząd turecki wydał do wszystkich legacji następujące memorandum odnoszące się do zakazu wywożenia zboża:

„Rząd turecki przekonał się, że użyte w ostatnich czasach z jego strony środki prohibicyjne pod względem wywozu zboża z Turcyi mogłyby narazić Europę na niedostatek dla przeszłorocznych nieurodzajów; z tej przyczyny więc jakoteż ze względu na przyjaźne stosunki swoje z wszystkimi rządami i narodami postanowił on zmodyfikować rzeczony zakaz w następujący sposób:

Zboże z prowincyi Widdynu, Silistryi, Skutari (w Albanii), Bośni, Erzerum, Trebizondy i tamtejszych okolic jest przeznaczony na potrzebę armii cesarskich w Rumelii i Anatolii; zboże zaś Adryanopolskie dla użytku tamtejszych wojsk i ludności Konstantynopola. We wszystkich tych prowincyach przeto niemożna przed dojrzaniem nowego plonu zawierać żadnych kontraktów sprzedaży dla wywożenia zboża. Natomiast można z wyjątkiem tych prowincyi wywozić zboże ze wszystkich innych okręgów Anatolii, Rumelii i Arabii podług istniejących przepisów. Wszyscy jenerałni gubernatorowie i gubernatorowie otrzymali potrzebne w tej mierze instrukcje, a my popajemy to do wiadomości panów ambasadorów i wszystkich innych szefów misyi zagranicznych.“ (A. B. W. Z.)

(Doniesienia z Konstantynopola z 9. stycznia.)

Paropływ Lloyd „Adria“ przybył dnia 18. b. m. do Tryestu z listami z Konstantynopola z dnia 9. stycznia. Wypłynięcie flot na Czarne morze zrobiło w ogóle bardzo dobre wrażenie i podbudziło jeszcze więcej usposobienie wojenne. — Domy patriarchy Jeruzolimskiego, patriarchy greckiego i greckiego biskupa zgorzały. — W Persyi wybuchła cholera. — Stosunki między Anglią a Persyą są przywrócone, także względem Turcyi nastąpić miało zbliżenie się ze strony Persyi. Floty sprzymierzone udały się w kierunku ku Synopie i zaraz po wypłynięciu walczyć musiały z burzliwym powietrzem. Lord Redcliffe dał deputacyi kupiectwa angielskiego zapewnienie, że admirał Dundas ma zlecenie, ażeby z swej strony unikał ile możności starcia się z okrętami rosyjskimi. Czternaście okrętów rosyjskich, które krążyły po Czarnym morzu, cofnęły się do Sebastopola. (Ll.)

Z Bajrutu donoszą pod dniem 23. grudnia r. z. do dziennika „Pr. Cor.“ że do tego miasta przybył nowy oddział wojsk, przeznaczony do wzmocnienia tureckiej siły zbrojnej w Azji. Z Deir-el-Kamar, Sayda i innych mniejszych załóg paszali, przybyło kilka batalionów regularnej piechoty. Kontyngens Druzów stoi w Saydzie w pogotowiu do marszu; zdaje się jednak, że jeszcze niezebrano zadanej liczby. Według najnowszych rozkazów miały regularne wojska ładem na Aleppo odejść do Bagdadu, dokąd też odejść miały wszystkie Nizamy znajdujące się w prowincyi, a w załogach mieli pozostać tylko ochotnicy. Te rozporządzenia zostają niezawodnie w związku z ważnemi wiadomościami z Persyi, które na Damask i Bagdad nadeszły do Bajrutu. Utrzymywano z pewnością, że Szah perski zawarł z Rosyą przymierze zaczepne i odporne, co spowodowało ambasadorów Anglii i Turcyi wyjechać z Teheranu. Rząd perski koncentruje jak słycać trzy armie. Jedna w Azerbeidszan ma operować w Georgii i połączyć się z korpusem rosyjskim pod dowództwem księcia Woronzowa, druga przeznaczona jest wyruszyć na granicę zachodnią naprzeciwko Bagdadu i zaatakować ten paszalik turecki, trzecia zająć ma pozycje na wybrzeżu tureckiej odnogi dla odparcia ewentualnego wylądowania Anglików. Słycać, że Rosya nie tylko opuściła Persyi resztę długu w sumie 250.000 tomanów (1 toman wynosi 3¹/₁₀ talarów) ale zobowiązała się także jak słycać do wynagrodzenia kosztów wojennych. Resztd Basza, gubernator tureckiej prowincyi Irak-el Araba, której stolica jest Bagdad, nakazał spieszne uzbrojenie na wielką stopę dla oparcia się spodziewanym napadom ze strony Persyi. Jednak niema ani dostatecznych wojsk regularnych ani artyleryi, podczas gdy Nizamy rządu perskiego od roku 1850 mieli instruktorami oficerów austriackich.

— Wiadomości z dnia 4. stycznia potwierdzają, że wzburzenie fanatyczne ludności mahomedańskiej ciągle wzrasta. Dnia 3. stycznia napadła tłumy Turków należących do milicyi, w nocy na czterech robotników chrześcijańskich (trzech Greków i jednego Ormianina) zatrudnionych przy budowie okrętów trzy ćwierci mili od Smyrny i zamordowali ich. Gubernator Ismael Basza kazał zaraz arestować przedsiębiercę budowy okrętów i ścigać morderców. — Z dotychczasowego śledztwa okazało się tylko, że pomienieni Turcy w nocy napadli na pomieszkanie chrześcijańskich robotników i owym czterem nieszczęśliwym, których znaleziono powiazanych, pociinali głowy. Ponieważ mieszkańcy tureccy niedoznali napadu ze strony zabójców, przeto prawie pewną jest rzeczą, że ten napad zbójceki przypisać należy tylko fanatyzmowi.

N. Pr. Ztg. jest tego zdania, że wypłynięcie flot na każdy sposób za sobą pociągnie stanowcze zerwanie z Rosyą. Jego Mość Cesarz Mikołaj rozkaże z pewnością swojej flocie morza Czarnego, ażeby przemocą stawiała opór i równie pewną jest rzeczą, że marynarka rosyjska wypełni swą powinność. Być może, że przemoc odniesie zwycięstwo, ale pewnie nie bez dotkliwych ofiar dla zwycięzców, którzy zapewne bombardować będą Sebastopol. To może wielką wyrządzić szkodę, ale bezpośrednio nie pociągnie za sobą rezultatu wojkowego. Ważniejszem byłby rezultat pośredni, gdyby Rosyane przy operacyach w południowej stronie Dunaju pozbawieni byli korzyści transportowania wodą rozmaitych potrzeb dla armii.

Co do nastąpić mającego wylądowania 70:000 Francuzów do Bulgaryi, o którym mówią, tedy nigdy jeszcze nie transportowano naraz tak ogromnej armii, byłoby nawet wielką trudnością sprowadzić tylko połowę tej siły zbrojnej z Tulonu do Warny. — W ostatecznym razie mogłoby najwięcej 30.000 wojska interwencyjnego wylądować, a z tych dałaby Anglia zapewne połowę.

Rezerwa trzydziestu tysięcy dobrego żołnierza zawsze jest siłą znaczną, chociaż równa liczba Rosyan pewnie niepotrzebuje unikać z nią walki. Tymczasem jednak niepodobna, ażeby ten korpus posiłkowy przed upływem dwóch miesięcy stanął na zachodnim wybrzeżu morza Czarnego. (Abbl. W. Z.)

(Najnowsza poczta wschodnia.)

Konstantynopol, 9. stycznia. Lord Redcliff uwiadomił krajowców swoich o wypłynięciu flot na Czarne morze z tą uwagą, że krok ten uczyniono dla ochrony interesów Porty bez naruszenia spokojnych stosunków z Rosyą.

Angielski oddział na Czarnym morzu liczy 10 okrętów liniowych, 1 fregatę, 7 parostatków. Oddział floty rosyjskiej w liczbie 24 okrętów miał się pokazać pod Batun. — Niedawno odbył się tu pojedynek między dwoma kapitanami francuskimi, z których jeden nazwiskiem Monginot poległ. (L. k. a.)

Doniesienia z ostatniej poczty.

Lloyd Więdeński z d. 20. stycznia pisze co następuje: Według doniesień z Konstantynopola z d. 9. b. m. dano admirałom flot połączonych następujące instrukcje: Salutować według zwyczaju marynarskiego rosyjskie okręta wojenne, jeźliby się spotkały z okrętami floty połączonej, unikać pod surową odpowiedzialnością wszelkiej z niemi kolizyi, towarzyszyć okrętom tureckim w ich wycieczkach dla zapobieżenia starciu się tureckich i rosyjskich okrętów, obsadzać porty tureckie, krążyć po wybrzeżach tureckich i unikać ilemożności rosyjskie terytorium nadbrzeżne.

— Z widowiska wojny nad Dunajem nie nadeszły dzisiaj żadne nowe doniesienia. Obecność Omera Baszy w Widdyniu potwierdza się, w towarzystwie jego znajduje się lord Stuart, francuski

pułkownik Djeu i komisarz dyplomatyczny Fuad Effendi. W Widdyniu czynią także wielkie przygotowania do mającego nastąpić przybycia Sułtana w marcu.

— Wiadomości z Krajowy z d. 12. b. m. donoszą z pewnością, że generał Aurep nie otrzymał dotychczas rozkazu względem oblężenia Kalafatu. Polecono mu tylko odierać Turków, gdziekolwiek się pokażą. Po walkach z 6. do 10. wzmocnili Rosyanie pozycje swoje w pobliskości Kalafatu. Centrum operującego korpusu generała Anrep stojące pod Radowan, pokryte jest szancami wzniesionymi po obydwóch stronach gościńca wiodącego z Kalafatu do Krajowy; oszańcowania te kontynuują Rosyanie bez przeszkody ze strony Turków. Turcy cofnęli się po stronie Dunaju zupełnie do Kalafatu. Nie podlega wątpliwości, że przed szturmowaniem Kalafatu nastąpi regularne oblężenie tego miasta.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie rzeszowskim.)

Rzeszów, 8. stycznia. Według doniesień handlowych podajemy ceny przeciętne cerealiów i innych artykułów, jakie były w drugiej połowie grudnia na targach w Rzeszowie, Łańcucie, Przeworsku, Leżajsku, Sędziszowie, Rudniku i Rozwadowie: korzec pszenicy 9r.36k.—10r.36k.—9r.35k.—10r.20k.—10r.10k.—10r.—10r.20k.; żyta 8r.17k.—8r.—7r.56k.—9r.8k.—7r.30k.—8r.36.—8r.; jęczmienia 6r.59k.—6r.48k.—6r.12k.—8r.—7r.—8r.—6r.40k.; owsa 3r.55k.—4r.—3r.43k.—4r.14k.—2r.24k.—3r.36k.—4r.; hreczki 0—15r.22k.—6r.12k.—7r.36k.—0—8r.—4r.26k.; grochu 10r.—9r.48k.—0—0—10r.—8r.—0; bobu 11r.—12r.48k.—0—0—9r.30k.—0—0; nasienia konopianego w Rzeszowie 5r.50k.; ziemniaków 3r.24—0—0—2r.24k.—2r.24k.—2r.40.—2r.16k. Cetrar siana 1r.24k.—1r.12k.—48k.—1r.24k.—1r.—1r.—1r. Sąg drzewa twardego 6r.24k.—5r.12k.—8r.24k.—6r.32k.—5r.22k.—2r.48.—4r.30k., miękkiego 5r.12k.—4r.—6r.36k.—5r.—0—2r.32k.—3r.30k. Funt mięsa wołowego 4k.—3³/₄k.—3³/₅k.—3³/₅k.—3k.—3³/₅k. Garniec okowity 2r.8k.—1r.36k.—2r.5k.—2r.8k.—1r.55k.—1r.48k.—1r.36k. mon. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 21—22. stycznia.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski . . . . . m. k.	5	44	5	48
Dukat cesarski . . . . . " "	5	48	5	52
Półimperyal zł. rosyjski . . . . . " "	10	3	10	8
Rubel srebrny rosyjski . . . . . " "	1	57	1	58
Talar pruski . . . . . " "	1	47	1	49
Polski kurant i pięciozłotówka . . . . . " "	1	26	1	27
Galicyskie listy zastawne za 100 złr. . . . . " "	90	15	90	30

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 21. stycznia 1853.

	złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po . . . . . m. k.	—	—
Przedano " " 100 po . . . . . " "	—	—
Dawano " " za 100 . . . . . " "	—	—
Żądano " " za 100 . . . . . " "	—	—

(Kurs wiedeński i wekslowy z 21. stycznia 1853.)

Obbligacje długu państwa 5⁰/₁₀₀ 91³/₁₀₀; 4¹/₂ 80¹/₁₀₀; 4⁰/₁₀₀ —; 4⁰/₁₀₀ z r. 1850 —; wylosowane 3⁰/₁₀₀ —; 2¹/₂ 0⁰/₁₀₀ —. Losy z r. 1834 228³/₄; z r. 1839 133. Wied. miejsko bank. — Akcje bankowe 1310. Akcje kolei półn. 2270. Głognickiej kolei żelaznej — Odenburskie — Budwejskie — Dunajskiej żeglugi parowej 630 Lloyd 592¹/₄. Galic. l. z. w Wiedniu — Akcje niższo-austr. Towarzystwa eskomtowego à 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2. m. 105. Augsburg 126 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 125¹/₄ p. 2. m. Hamburg 92³/₈ l. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 12.12. l. 3. m. Medyolan 122³/₄. Maraylia 147. l. Paryż 147¹/₄ l. Bukareszt — Konstantynopol — Agio duk. ces. 31. Pożyczka z r. 1851 5⁰/₁₀₀ lit. A. — lit. B. —. Lomb. —. Pożyczka z roku 1852 —. Oblig. indemn. —

(Kurs pieniężny na giełdzie wied. d. 20. stycznia o pół do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów sęplowanych agio 30³/₄. Ces. dukatów obrączkowych agio 30¹/₄. Ros. imperyal 10¹/₂ Srebra agio 2¹/₂ gotówka.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 21. stycznia.

Br. Mustaza Jan i Mikołaj, z Sadagóry. — PP. Zych Jan, c. k. radca kryminalny, z Sambora. — Cywiński Jędrzej, z Delejowa. — Bystrzanowski Leopold, z Makuniawy. — Czerwiński Jan, z Remizowiec.

Dnia 22. stycznia.

PP. Bocheński Karol, c. k. radca gub. i starosta obw., z Stryja. — Jordan Teofil, Tarnopola. — Gorajski Stanisław, z Brzeżan. — Łomnicki Karol, z Waręża.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 21. stycznia.

PP. Ciepeliowski Dyonizy, c. k. radca kryminalny, do Sambora. — Binder Franciszek, c. k. komisarz kameralny, do Przemysła. — Masłowski Marcelli, do Jarosławia. — Rosnowski Ksawery, do Żółkwi.

Dnia 22. stycznia.

Hr. Potocki Stanisław, do Warszawy. — PP. Wiktorowie, Tadeusz i Walenty, do Złoczowa. — Janiszewski Juliusz, do Stryja.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 21. i 22. stycznia.

Pora	Barometr w mierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	28 2 8	0°	+ 2°	połud.-zachod.	mgła
2 god. pop.	28 2 8	+ 2°	0°	połud.wschodni	pochm.
10 god. wie.	28 2 6	0°			"
6 god. zrana	28 2 1	- 1°	+ 1°	połud.-zachod.	mgliato
2 god. pop.	28 2 1	+ 1°	- 1,5°	"	pochm.
10 god. wie.	28 3 03	- 1,5°		"	jaano

TEATR.

Dziś: przedst. niem.: „Der Verschwender.“

KRONIKA.

Najlepszy dowód, jak trudno nieraz wielkim przedsiębiorstwom literackim ustalić powodzenie swoje, następcza wychodzące w Paryżu pismo peryodyczne „Revue des deux Mondes.“ Wytrawne to czasopismo, posiadające — rzec można — sławę całego świata, potrzebowało, jak samo wyznaje w grudniowym zeszytce, 20stu lat na to, aby stanąć wkońcu o własnej sile. Od czasu założenia swego w roku 1830 zużyło to pismo po kolei siły trzech znacznych towarzystw, wcieliło do siebie trzy inne peryodyczne pisma tego rodzaju, które mu dostarczyły swych abonentów, wyczerpało kapitał wynoszący przeszło 500.000 franków nie licząc w to znacznych dochodów z prenumeraty, i stanęło dopiero w roku 1849 na tym stopniu, że mogło się z własnych środków utrzymać. — Dla pokrycia wszelkich wydatków potrzebuje takie przedsiębiorstwo literackie jak „Revue des deux Mondes“ przynajmniej 6 do 7000 abonentów.

— Franciszek Arago przekazał synom swoim, żeby po jego śmierci zajęli się wydaniem wszystkich dzieł jego. Według doniesienia dziennika „Leipziger Börsenblatt“ wyjdą te dzieła równocześnie we Francji, w Niemczech i w Anglii, a wydanie niemieckie (12 tomów w 8.) nakładem Ottona Wigand w Lipsku. Słychać, że Alexander Humbold ma napisać wstęp do tych dzieł swego sławnego przyjaciela.

— Pierwsze próby nowego aparatu tamowania lokomotywów, wynalazku majora Robins wypadły pomyślnie na kolei żelaznej z Londynu do Windsor. Pociąg użyty do próby składał się z maszyny i szesnastu wagonów, z których tylko 8 opatrzone były nowym aparatem. Działalność jego utrudniono umyślnie w ten sposób, a mimo to był skutek następujący: Przy szybkości jazdy 35 mil angielskich na godzinę zastanowiono pociąg na dany znak w odległości 250 jardów, co dotychczas podobnem było tylko na przestrzeni 800 jardów. Przy szybkości 40 mil odbyła się tu sama operacja w odległości 450 jardów w blisko 50 sekundach. Gdyby wszystkie wagony były zaopatrzone aparatem tamującym, byłby rezultat daleko pomyślniejszy. Gdy pociąg nadszedł do Windsoru, był książę Albert w dworcu kolei i prosił majora Robins, żeby mu objaśnił aparat.

— Matka Martin. Pod tą nazwą żyje w Paryżu Węgierka, zaślubiona jeszcze przed rokiem 1792 z jakimś pokojowcem francuskim, z którym później wyjechała do Francji. Kobieta ta oddalona już przeszło 60 lat od swojej ojczyzny, mówi bardzo źle po francusku, ale zato włada tak dobitnie językiem węgierskim, jak gdyby nigdy nieopuszczała komitetu Barserskiego, w którym się rodziła. Jej 60cio letni już syn i jego dzieci mówią tak doskonale po węgiersku jak rodzeni Węgrzy.

— Telegraf między Paryżem i Madrytem ma być z początkiem wiosny ukończony.

— Abd-el-Kader, jak donoszą dzienniki francuskie, upodobał sobie swoje samotne ustronie. Wielu Arabów z Syrii, Tripolis i Tunetu udało się do Brusasy, aby podzielać los jego. Abd-el-Kader kupił za 200.000 piastrow pobliżkie sioto, w którym mają osiaść ci Arabowie.

— Niejaki pan Ruthven w Edynburgu zrobił piękny wynalazek, który jeżeli się sprawdzą doniesienia, wyruguje wszelkie szufle i śruby z okrętów parowych. Oto zbudował dla rybołówstwa na wybrzeżu szkockiem statek 100 stóp długości z maszyną parową o sile 30 koni. Wewnątrz tego statku znajduje się okrągła, nieprzesiąkająca skrzynia, do której można za pomocą wentylu wpuszczać zdołu wodę morską. W tej skrzyni obraca się poruszane przez maszynę horyzontalne koło z nadzwyczajną szybkością. Koło to wprowadza w wir wpuszczaną przez otwór wodę, prze ją z wielką siłą k ścianom skrzywi i wypędza tym sposobem do góry. Ze skrzyni zaś wychodzą i to po-nad zewnętrzzną linią wody, dwie horyzontalne rury z 10cio calową średnicą po obu stronach statku, któremi wciskająca się z dołu woda wypływa z wielką gwałtownością. Skutek przy tem jest taki jak przy rakiecie, i okręt pędzi naprzód, jak utrzymują z szybkością 11 węzłów. Oprócz znacznego oszczędzenia paliwa ma przyrządzenie to jeszcze tę korzyść za sobą, że przez zupełne lub częściowe zamknięcie jednej z obu rur można obracać statek z największą pewnością i łatwością.